

Motion

1975/76:482

av herrar Johansson i Malmö och Adamsson om anslag till Malmö kommun för museiverksamhet

Den statliga utredningen Mus 65 utsattes i vissa avsnitt för hård kritik. Inte minst kom denna kritik från Skåne. Det berodde bl. a. på att utredningens modell för regionmuseer inte utan vidare var tillämplig för Skånes vidkommande.

Det påpekades i utredningen att Skånelänen saknade en genom länsmuseer ordnad verksamhet. Utredningen åstadkom emellertid inte en tillfredsställande analys av resurser och problem på musiområdet i Skåne. Inte heller framlades förslag som ens i stora drag skisserade möjliga framtidslösningar. Det nämndes i utredningen att museerna i Malmö och Helsingborg tillhörde de största i landet. Någon mera utförlig beskrivning av deras verksamhet gjordes dock inte. Däremot gavs en relativt utförlig beskrivning av verksamheten vid Kulturhistoriska museet i Lund, som föreslogs bli sammanslaget med Lunds universitets historiska museum. En särskild utredning skulle enligt Mus 65 framlägga "särskilt förslag främst rörande dessa båda museer i Lund". Enligt 9.3.2 (s. 213) i Mus betänkande skulle frågan om vilka av Skånemuseerna som borde erhålla statsbidrag bli föremål för närmare behandling i samband med Mus 65:s särskilda utredning rörande Kulturhistoriska museet i Lund.

För att göra rättvisa åt den museala verksamheten som bedrivs i Skåneregionen är det enligt vår uppfattning nödvändigt att behandla denna region parallellt med Stockholms- och Göteborgsregionerna. De stora museienheterna i Skåne, Kulturhistoriska museet i Lund och Malmö museum borde därvid ses som centralmuseer och inte som regionmuseer, vilka likställs med länsmuseum. I viss mån sker detta i utredningen i fråga om Kulturen i Lund, medan som ovan anförts Malmö museum i stort sett lämnats utanför diskussionen. Härigenom kan ingen tillfredsställande lösning erås av Skåneregionens museiorganisation. Enligt vår mening måste en museiorganisation skapas för hela Skåneregionen, i viss mån därmed också omfattande Sydsverige. Kulturen i Lund och Malmö museum framstår inom denna region som varandra delvis kompletterande centralmuseer och statsbidrag bör utgå som gör rättvisa åt denna deras position och åt deras omfattande insatser. I årets budgetproposition föreslås 546 000 kr. i statsbidrag till Kulturhistoriska museet i Lund.

Malmö museum är unikt inom svensk museiorganisation genom sin mångsidighet. Till dess verksamhet inom den naturhistoriska avdelningen finns ingen motsvarighet i Sydsverige. Malmö museum omfattar vidare förutom stadshistorisk och arkeologisk avdelning samt konst- och konst-

hantverksavdelning ett tekniskt centralmuseum för södra Sverige, som under senare år varit föremål för en omfattande utbyggnad. Museet inrymmer dessutom betydande samlingar, belysande hantverkets historia, militär- och vapenhistoria, samt etnografiska och numismatiska samlingar och har därtill en specialavdelning för äldre kommunikationsmedel.

Denna bredd på museiverksamheten motiverar klart Malmö museums karaktär av centralmuseum för Sydsverige. Konstavdelningens verksamhet tjänar en allmänhet långt utanför kommunens gränser. Detsamma är förhållandet med naturhistoriska avdelningen, tekniska museet och vagnmuseet. Signifikativt är att i konstfrågor och teknikhistoriska frågor övriga museer i Sydsverige hänvisar rådsökande till Malmö museum. Vi hänvisar i övrigt till bifogad bilaga.

Malmö museum har under senare år kunnat notera ett stigande antal besökare. Antalet besök på Malmö museum var t. ex. år 1975 290 972. I nedanstående tabell redovisas besöksfrekvensen för de fem åren 1971–1975 och hur denna fördelat sig på bl. a. vuxna, barn och skolelever.

Besök på Malmö museum, samtliga avdelningar

År	Vuxna	Barn	Skolelever	Fria	Summa
1971	104 985	45 632	50 213	43 348	244 178
1972	106 559	37 046	50 595	54 208	248 408
1973	114 453	39 222	50 166	50 236	254 077
1974	120 903	49 161	59 838	47 392	277 294
1975	122 795	47 925	63 483	56 769	290 972

I ovanstående siffror ingår Tekniska museet.

De som besökt Malmö museum är som anförts inte enbart personer bosatta inom Malmö kommun. Uppskattningsvis kommer ca 25 % av besökarna från andra kommuner i södra Sverige. Detta är en situation som Malmö delar med Göteborgs kommun och Stockholms kommun. Numera utgår statsbidrag med 2 milj. kr. till Göteborgs kommun för verksamhet som här avses. För Malmös vidkommande faller hela kostnaden, för budgetåret 1976 beräknad till 6 346 500 kr., på kommunen. Problematiken för Malmö museum är i sak lik den som gäller för Göteborg. Riksdagsbeslutet år 1974 om statligt bidrag till museiverksamheten i Göteborg motiverades bl. a. med att museiverksamheten var av rikskaraktär och av västsvensk karaktär. I Malmö är museiverksamheten av rikskaraktär och av sydsvensk karaktär.

Då riksdagen 1975 behandlade vår motion om statsbidrag till museiverksamhet i Malmö framhöll KrU följande:

Beaktansvärda synpunkter på museiväsendet i Kristianstads och Malmöhus län har enligt utskottets mening framförts i motionen 1975:1317. Med hänsyn till det arbete som pågår inom nyssnämnda arbetsgrupp anser sig

utskottet emellertid ha grundad anledning att förmoda att ett bättre underlag än f. n. snart kommer att föreligga för bedömning av museifrågorna i de båda länen och därmed även av den i motionen väckta frågan om statsbidrag till museiverksamhet i Malmö.

Det av KrU åsyftade underlaget för en bedömning föreligger nu.

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen beslutar att för budgetåret 1976/77 anvisa 700 000 kr. i statsbidrag till Malmö kommun som bidrag för museiverksamhet av riks- och sydsvensk karaktär och för utbildnings- och forskningsaktiviteter inom museiområdet,
2. att riksdagen hos regeringen hemställer om en prövning av ett statligt stöd till museiverksamheten i Malmö på längre sikt.

Stockholm den 21 januari 1976

KURT OVE JOHANSSON (s)

ERIK ADAMSSON (s)

i Malmö

*Bilaga**Besökande*

Malmö museum kan i besökshänseende betraktas som ett av de allra mest framgångsrika museerna i Sverige. Antalet, ca 290 000 per år, är en siffra, som endast överträffas av Wasavarvet. De stora centralmuseerna i Stockholm, Nationalmuseum, Statens Historiska Museum eller Moderna Museet når ej denna nivå.

Publiken rekryteras från södra Sverige och Danmark. Detta har givetvis sin grund i Malmö som allmän centralort och museets mångsidighet.

Publikationer

Museets tyngsta publikation är dess årsbok, vilken innehåller bidrag från alla museets avdelningar.

Härtill kommer en rad tidskriftsserier som: "Aktuellt från Malmö Museum", "Gamla gårdar i Malmö", "Malmöfynd" och "Meddelanden från Malmö Museums Naturhistoriska avdelning". Vidare kan nämnas tjänstemännens vetenskapliga verksamhet, publicerad i monografier och tidskrifter. Särtryck bytes med hundratals institutioner över hela världen. En rikhaltig utställningskatalog behandlade museets olika verksamhetsfält publiceras.

Utställningsverksamhet

Museets utställningar har pedagogiskt och tekniskt alltid intagit en tätplats i svenskt museiliv. Konsthantverksavdelningen, ombyggd och organiserad efter helt nya principer, har väckt stor uppmärksamhet. Museet har möjligheter att ur egna samlingar ordna tvärmuseala utställningar, vilket har resulterat i en rad värdefulla utställningar.

Naturhistoriska avdelningen är den största naturhistoriska enheten utanför Stockholm och Göteborg med hasutställningar av såväl svenska som utländska djur. Natur- och miljövård har länge varit en av hörnpelarna i utställningsverksamheten.

Specialutställningar för skolor, ålderdomshem och bibliotek har producerats av alla avdelningarna. Flera tillfälliga temautställningar har vandrat Sverige runt.

Yttre service

Museets centrala status gör att utlåning av museiföremål ofta förekommer liksom vetenskaplig forskning, t. ex. museets undersökningar om förekomsten av kvicksilver hos rovfåglar. Det kan också nämnas att en omfattande bytesverksamhet med utländska och inhemska museer förekommer.

En omfattande dispositionsverksamhet bedrivs, och f. n. är ca 3 000 föremål deponerade på skilda institutioner.

Malmö museum sysslar med en omfattande expertiseringsverksamhet. Antalet konsultationer uppgår årligen till ca 2 000.

Pedagogisk verksamhet

Malmö museum var ett av de första museerna i Sverige som införde skolpedagogik, och årligen undervisas ca 70 000 skolelever från hela Syd-sverige. Med pedagogiken arbetar tre intendenten och en rad akademiskt utbildade extra undervisare.

Malmö musei pedagogiska verksamhet har studerats av grupper från skilda delar av Europa.

Flera undervisningspaket, sammanställda i museet, står till skolornas disposition.

Folkbildningen, med föredrag och visningar grundade på museets samlingar, liksom stadsvandringar, genomföres regelbundet.

Högre utbildning

Lärarhögskolan i Malmö förlägger regelbundet studiebesök på museet för att låta sina elever ta del av de pedagogiska system och metoder som bör praktiseras.

Lunds universitet har förlagt sina kurser i museiteknik till Malmö museum under medverkan av dess tjänstemän och med museets samlingar som bas.

Konsivering

Museets konserveringsverkstäder är utrustade enligt modernaste principer, och i flera fall har nya metoder lanserats, vilka rönt uppmärksamhet i internationell fackpress. En planerad utbyggnad av konserveringen tar sin början inom loppet av detta år.

På de museala avdelningarna förekommer kontinuerligt utbildning av konservatorer.